रूपाणि भौवादिकचूषतिवत् (552) बोध्यानि। ष्यति[A]सूर्क्ष्यम्।

(1912) "सूर्क्ष्य ईर्ष्यार्थः" (I-भ्वादिः-509. अक. सेट्. पर.)

'ईर्ष्या=कामजमसहनम्' इति क्षीरस्वामी।

'ईर्ष्यायामादरे चार्थे क्रमात् सूर्क्ष्यति सूर्क्षति॥' (श्लो. 170) इति देवः।

सूर्क्ष्यकः-सूर्क्ष्यकः-सूर्क्ष्यिका, सुसूर्क्ष्यिषकः-षिका, सोसूर्क्ष्यकः-र्क्ष्यिका; सूर्क्ष्यिता-त्री, सूर्क्ष्ययिता-त्री, सुसूर्क्ष्यिषिता-त्री, सोसूर्क्ष्यिता-त्री; इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि दक्षति (692) वत् ज्ञेयानि।

(1913) "सृ गतौ" (I-भ्वादिः-935. सक. अनि. पर.)

अयं धातुः अर्थभेदेन अकर्मकः सकर्मकोऽपि दृश्यते।

'गतौ ससर्ति सरति श्लथपोर्धावति क्वचित्।' (श्लो. 30) इति देवः।

सारकः-रिका, सारकः-रिका, [1]सिसीर्षकः-र्षिका, [2]सेत्रीयकः-यिका; सर्त्ता-त्री, सारयिता-त्री, सिसीर्षिता-त्री, सेत्रीयिता-त्री; इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि जौहोत्यादिकपिपर्त्तिवत् (1044) ज्ञेयानि। [3]धावन्-सरन्-न्ती, [4]सरकः, अति(ती)सारकी, [5]सूर्यः, [6]पुरःसरः-अग्रतःसरः-[B]अग्रेसरः,

---

1. सन्नन्ते 'अज्झनगमां सनि,' (6-4-16) इति दीर्घे 'सन्यतः' (7-4-79) इतीत्वे रपरत्वे, 'हलि च' (8-2-77) इति दीर्घे, द्विर्वचने च रूपमेवम्।
2. यङन्ते 'रीङ् ऋतः' (7-4-27) इति रीङादेशे रूपमेवम्।
3. शतरि 'पाघ्राध्मास्थाम्नादाण्दृश्यर्त्तिसर्त्ति—' (7-3-78) इत्यादिना प्रकृतेः धावादेशे धावन् इति भवति। 'सर्त्तेः वेगितायां गतौ धावादेशमिच्छन्ति। अन्यत्र सरति अनुसरतीत्येव भवति' इति काशिका (7-3-78)। तेन अनु-सरन्-सरन् इत्यप्यर्थविशेषे साधुरेव।
4. 'सृत्वः सनभिहारे वुन्' (3-1-149) इति वुन्प्रत्यये रूपमेवम्। साधु सरतीति सरकः। सरकः पानपात्रमिति केचित्।
5. 'राजसूयसूर्य—' (3-1-114) इति क्यपि उत्वे च रूपम्। अथवा सुवते रुडागमे रूपमेवम्।
6. पुरः सरतीति 'पुरोऽग्रतोऽग्रेषु सर्त्तेः' (3-2-18) इति टप्रत्यये रूपम्। एवं अग्रतःसरः, अग्रेसरः इत्यादौ। 'तत्पुरुषे कृति—' (6-3-14) इति सप्तम्या अलुक्। अत्र न्यासकारात्रेयाभ्याम् 'अग्रे इत्येकारान्तत्वं निपातनात्' इत्युक्तम्। 'अग्रस्सरति, अग्रेण सरतीत्यादावपि एकारान्तत्वं फलम्' इति च। एवं हि 'सवरुणावरुणाग्रसरं रुचा' 'आयोधनाग्रसरतां त्वयि वीर जाते' इत्यादयः प्रयोगाश्चिन्त्याः स्युः।

A. 'सूर्क्ष्य त्वदीक्षा चिरकाङ्क्षिता नः .....।' धा. का. 1-85.

B. 'अग्रेसरो जघन्यानां मा भूः पूर्वसरो मम॥' भ. का. 5-97.